

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

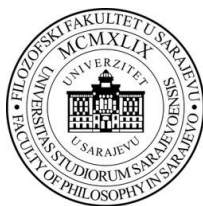
SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Fizička antropologija				
Šifra/kod	FIL ARH 337	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	ECTS 3; druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Nermin Sarajlić			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa – predavanja 1; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studentima arheologije potrebno je poznavanje osnova arheološke antropologije, kao dijela antropološke nauke, s obzirom na to da se u arheološkim istraživanjima često nailazi i na osteološke, odnosno ljudske ostatke. S tim u vezi potrebno je da studenti upoznaju osnove antropologije kako bi znali razlikovati ljudske od životinjskih kostiju. Studenti će također biti upoznati s metodama koje se koriste za razlikovanje postmortalnih i antemortalnih povreda i za razlikovanje arheoloških i suvremenih ljudskih ostataka.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente s najsuvremenijim metodama koje se koriste za rekonstrukciju osobina i načina života arheoloških populacija. Odgovarajuće analize studentima daju predstavu o populacijskoj strukturi, o mortalitetu, demografskim različitostima, o zdravstvenoj slici određene populacije itd. Ovako obučeni studenti bit će osposobljeni da se zna odrediti prema iskopanom skeletu ili njegovim dijelovima (spol, bolesti, status, uzrok smrti i sl.).				
Ishodi učenja	Student će moći: <ul style="list-style-type: none"> – moći identifikovati pojedinačne ljudske kosti – znati razlikovati ljudske od životinjskih kosti – moći razlikovati oštećenja na kostima nastala prije od onih nastalih nakon smrti – moći razlikovati suvremene od arheoloških ljudskih ostataka – znati da odredi spol i relativnu starost individue na osnovu skeletnih ostataka 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u fizičku antropologiju
2.	
3.	Ljudski skelet: osnovni podaci
4.	
5.	Ljudski ostaci u arheološkom kontekstu
6.	
7.	Kosti glave
8.	
9.	Kosti udova i razlikovanje lijeve i desne strane skeleta
10.	
11.	Kosti trupa
12.	
13.	Razlikovanje ljudskih od životinjskih ostataka
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Razlikovanje perimortalnih od antemortalnih i postmortalnih ozljeda
18.	
19.	Brzina skeletonizacije i raspada kosti, promjena boje na kostima i spaljivanje kostiju
20.	
21.	Određivanje spola na osnovu skeletnih ostataka
22.	
23.	Određivanje životne dobi na osnovu skeletnih ostataka
24.	
25.	Razlikovanje arheoloških od forenzičkih nalaza
26.	
27.	Patološke promjene na kostima
28.	
29.	Stručna ekskurzija
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	
36.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. <p>Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.</p>																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 579 1435 793"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Haviland, W., Kulturna antropologija, Naklada Slap, Zagreb, 2004. 2. Moore, J., Uvod u antropologiju, Zagreb, 2002. 3. Šlaus M., Bioarheologija, Škoska knjiga, Zagreb, 2006. 																				

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Šlaus, M., Sudska antropologija, u: Zečević i suradnici, Sudska medicina i deontologija, Medicinska naklada, Zagreb, 2002.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Epigrafika				
Šifra/kod	FIL ARH 431	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ETC
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	DRUGI	Ak. godina	2018 /2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Amra Šaćić Beća (na porodiljskom odsustvu); zamjena prof. dr. Salmedin Mesihović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	Objavljeno na oglasnoj ploči	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> 0 </u> ; vježbe <u> 1 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet je koncipiran tako da se studenti upoznaju sa osnovama latinske epigrafije. Akcenat u radu će biti na epigrafskom materijalu pronađenom na tlu BiH. Predmet se zasniva na čitanju i analiziranju teksta natpisa što znači da će studenti kroz vježbe dobiti priliku da se upoznaju sa metodama epigrafije. U sklopu predmeta detaljno će biti objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju. Posebna pažnja biti će usmjerena ka rimskoj, keltskoj i autohtonoj ilirsko – panonskoj onomastici. Radi praktičnog upoznavanja sa epigrafskim nasljeđem BiH, u sklopu ovog predmeta je predviđena studentska posjeta muzeju (Zemaljskom muzeju ili Muzeju Sarajeva).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa osnovama epigrafije što je za buduće arheologe važno jer tokom svoje buduće karijere izvjesno je da će se susretati sa arheološkim materijalom koji je kontekstualno vezan za epigrafske spomenike. Jedan od ciljeva jeste da studenti nauče kako da razlikuju vrste epigrafskih spomenika, datiraju ih i odredite kontekst njihovog nastanka.				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovnih metodoloških parametara epigrafije 2. Razumijevanje latinskog onomastičkog sistema 				

	<p>3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata</p> <p>4. Prezentiranje usvojenih metodoloških odrednica kroz praktičan rad</p> <p>5. Motivacija za izučavanje najstarih tragova pismenosti na tlu BiH</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenta sa predmetom, obaveznom literaturom i metodologijom rada. Pregled nastanka i razvitka pisma. Definisane pojma epigrafija.
2.	Osnovni onomastički elementi koji se pojavljuju na epigrafskim spomenicima (<i>praenomen, nomen, cognomen, agnomen</i>). Imenski obrazac žena. Patronimik ili filijacija. Širenje carskih nomena u Iliriku. Ilirska, panonska i keltska imena na tlu današnje BiH. Povezanost onomastike i procesa romanizacije.
3.	Znakovi uobičajeni u filološkoj kratici antičkih tekstova (objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju) Transkripcija. <i>Dominatio memoriae</i> na epigrafskim spomenicima.
4.	Vrste natpisa: javni natpisi (<i>tituli publici</i>), privatni natpisi (<i>tituli privati</i>), pravni natpisi (<i>acta</i>) i natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>)
5.	Nadgrobnici natpisi (stele, cipusi, urne). Vizuelizacija spomenika. Početna formula (DIS MANIBUS; DIS MANIBUS SACRUM). Kratice na kraju nadgrobnog natpisa. Nadgrobnici spomenici na tlu današnje BiH.
6.	<i>Carmena epigraphica</i> – umjetničko izražavanje na epigrafskim spomenicima. Najstariji tragovi književnosti na prostoru Zapadnog Balkana.
7.	Posvetni (votivni) spomenici. Obrasci zavjetnih natpisa. Standardne kratice za imena i atribute božanstava. Autohtona, rimska i istočnjačka božanstva na natpisima pronađenim u BiH. <i>Interpretatio Romana. Tabellae defixionum.</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Počasni natpisi. <i>Cursus honorum</i> . Carska titulatura. Vrste počasnih natpisa. Analiza tekstova uklesanih na počasnim natpisima. Natpisi na građevinama.
10.	Vojne diplome. Datacija. Konteksti nalaza. Autohtoni narodi u auksilijarnim jedinicama i vojne diplome. Pravni karakter vojne diplome. Struktura vojne diplome.
11.	Cestovni natpisi – miljokazi (<i>miliaria</i>). Vrste miljokaza (klasični i počasni). Karakteristike carskih miljokaza. Miljokazi u rimskim provincijama Dalmaciji i Panoniji.
12.	Natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>). Žigovi radionica. Kalupi. Skraćenice. Imena vojnih jedinica na rimskoj opeci.
13.	Karakteristike vojnih natpisa (<i>miles, eques, centurio, tribunus militum, veteranus</i>). Natpisi legija i kohorti na tlu današnje BiH. Onomastičke karakteristike na vojnim

	natpisima rimske provincije Dalmacije.
14.	Međašni spomenici. Lokaliteti nalaska. Karakteristike. Skraćenice.
15.	Kontekstualni značaj epigrafskih spomenika (izvor za romanizaciju, urbanizaciju, ekonomiju, kulturu antičkog Ilirika)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza tekstova uklesanih na epigrafskim spomenicima) 2. Heuristička metoda (postići studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka) 3. Kvalitativna i kvantitativna metoda u kontekstu epigrafije 																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Esej</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">25%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">45</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno: <u> 100 </u> bodova</td> <td></td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	10	10%	2.	Aktivnost na nastavi	10	10%	3.	Esej	15	10%	4.	Polusemestralna provjera znanja	20	25%	5	Završni ispit	45	4	Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
2.	Aktivnost na nastavi	10	10%																										
3.	Esej	15	10%																										
4.	Polusemestralna provjera znanja	20	25%																										
5	Završni ispit	45	4																										
Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%																										

	<p>ponuđenih tema iz oblasti epigrafije</p> <ul style="list-style-type: none"> • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i> MATIJAŠIĆ 2002. : Robert Matijašić, <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, Pula. BLOCH 1971. : Raymond Bloch, <i>Latinska epigrafika</i>, Beograd. MESIHOVIĆ 2011. : Salmedin Mesihović, <i>Antiqvi Homines Bosnae</i>, Sarajevo. KEPPIE 1991.: Lawrence Keppie, <i>Understanding Roman inscriptions</i>, Baltimore. COOLEY 2012. : Alison E. Cooley, <i>The Cambridge Manual of Latin Epigraphy</i>, Cambridge University Press <i>The Oxford Handbook of Roman Epigraphy</i> (ed. Ch. Bruun and J. Edmondson), 2014, Oxford. PAŠKVALIN 2012. : Veljko Paškvalin, <i>Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, ANUBiH, Djela K. LXXXIII, Centar za balkanološka ispitivanja K. 9, Sarajevo.</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p><i>Epigraphic evidence from inscriptions</i> (ed. J. Bodel), 2001, London – New York IMAMOVIĆ 1977. : Enver Imamović, <i>Antički kulturni i votivni spomenici na području BiH</i>, Sarajevo. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015. : Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, <i>Historija Ilira</i>, (poglavlje Latinska epigrafija kao izvor za historiju Ilira), Sarajevo.</p>

Corpus Inscriptionum Latinarum III (ed. Th. Mommsen), Berlin 1873: Supplementa 1889–1902.

Corpus Inscriptionum et Monumentorum Religionis Mithriacae (ed. M.J. Vermaseren), 2Bd, Den Haag 1956 —1960.

Carmia Latina epigraphica (izd. F. Bücheler), Leipzig, 1895 - 1897.

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL e MCMLX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 5, Ljubljana 1963 (št. 1–451);

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX e MCMLXX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 19, Ljubljana 1978 (št. 452–1222);

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt (izd. A. et J. Šašel), Situla 25, Ljubljana 1986 (št. 1223–3128).

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.1 (ed. M. Mirković et. S. Dušanić), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1976.

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.2 (ed. M. Mirković), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1986.

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.3 (ed. P. Petrović), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1995

ALFÖLDY 1969.: Géza Alföldy, Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia, BzN, N.F. Beiheft 4, Heidelberg.

BOJANOVSKI 1967.: Ivo Bojanovski, *Arheološko – epigrafska bilješka sa Drine*, ČGT, vol. VII, 41 — 53, Tuzla..

BOJANOVSKI 1977.: Ivo Bojanovski, *Rimski natpisi iz doline Trebišnjice*, Tribunia, vol. 3, 67 — 98, Trebinje.

BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u unutrašnjosti provincije Dalmacije u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora*, ARR JAZU VIII — IX, 89 — 120, Zagreb.

Dušanić 2010. : Slobodan Dušanić, *Selected Essays in Roman History and Epigraphy*, Beograd.

IMAMOVIĆ 1980.: Enver Imamović, *Medašni natpisi na području rimske provincije Dalmacije*, Prilozi Instituta za istoriju, XVI, br. 17, 27— 59, Sarajevo.

KATIČIĆ 1976.: Radoslav Katičić, *Ancient Languages of the Balkans*, Paris.

LÓRINCZ 2005.: Barnabás Lőrincz, *Onomasticon provinciarum Europae Latinarum*, Budapest.

MIŠKIV 1997 / 1998.: Jesenka Miškiv, *Rimska vojnička diploma iz Slavenskog broda*, VAMZ, Vol. 30 - 31, 83 — 101, Zagreb.

MÓCSY 1983.: András Mócsy, *Nomenclator provinciarum Europae Latinarum et Galliae Cisalpine cum indice inverso*, col. „Dissertationes Pannonicae“, Budapest.

RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, *Illyrica (o problemu ilirske onomastičke formule u rimsko doba)*, u: *Iliri i antički svijet (ilirološke studije)*, 675 – 690, Split.

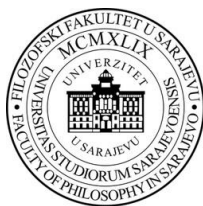
ŠAČIĆ 2011.: Amra Šaćić, *Antički epigrafski spomenici istočne Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu : rukopis magistarskog rada, Sarajevo.

ŠAČIĆ 2014.: Amra Šaćić, *Četiri do sada neobjavljena epigrafska spomenika*, ANU BIH Godišnjak, CBI 43, 155 — 166, Sarajevo.

ŠKEGRO 1997.: Ante Škegro, *Inscriptiones Latinae et Graecae Bosniae et Hercegovinae*, Opuscula Archaeologica, Vol. 21, 85 — 116, Zagreb.

ŠKEGRO 2003.: Ante Škegro, *Rimski spomenici iz Bosne i Hercegovine*, VAMZ,

	Vol. 36, 135 – 164, Zagreb. WILKES 1976.: J. J. Wilkes, <i>Boundary Stones in Roman Dalmatia I.</i> , The Inscriptions, AV 25, 258 — 274, Ljubljana.
Napomene	Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

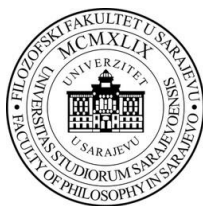
Odsjek	Historija. Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija staroga Rima				
Šifra/kod	FIL HIS 231	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. sc. Salmedin Mesihović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: salmedin.mesihovic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	Objavljen na oglasnoj ploči	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __4__ ; seminar __1__ ; vježbe __4__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet „Historija staroga Rima“ izučava civilizacijski razvitak rimskoga svijeta od VIII. st. p. n. e. sve do kraja VI. i početka VII. st. n. e. U tome okviru se bavi sljedećim temama : Preduvjeti nastanka rimskoga svijeta i rimske klasične civilizacije, Etrurcima, epohom Kraljevstva, epohom Republike, epohom Principata, epohom Dominata, kao i općekulturnim fenomenima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta „Historija staroga Rima“ je kvalitetno osposobljavanje studenta da ovlada znanjem rimskoj klasičnoj civilizaciji, kao i da stekne vještine i znanja kojima može da razumije njenu baštinu i nasljeđe, kao i sticanje sposobnosti da naučeno primijeni u modernim procesima i arheološkim istraživanjima.				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovnih faktografskih činjenica 2. Razumijevanje uzročno – posljedičnih veza 3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata 4. Presentiranje usvojenih metodoloških odrednica u kontekstu pisanja eseja / seminara / naučnog rada ili izlaganja prezentacije. 5. Motivacija za izučavanje, istraživanje i presentiranje rimske klasične civilizacije. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa predmetom. Literatura. Značaj rimske klasične civilizacije i njena dostignuća.
2.	
3.	Izvorna građa, sa posebnim osvrtom na epigrafske spomenika i ostatke materijalne kulture.
4.	
5.	Preduvjeti nastanka rimskoga svijeta. Indoeuropljani, Mediteran, Drevna Italija, Etrurci, „Sveta loza trojanska“ : Enejidska priča. Arheologija epohe <i>origines</i> .
6.	
7.	Regalna epoha
8.	
9.	Rana Republika
10.	
11.	Srednja Republika
12.	
13.	Agrarna kriza i Kasna Republika
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Fenomeni I (sa posebnim osvrtom na materijalnu kulturu)
18.	
19.	Fenomeni II (sa posebnim osvrtom na materijalnu kulturu)
20.	
21.	Uspotava principata i Augustovsko doba
22.	
23.	Dinastije Julijevaca – Klaudijevaca i Flavijevaca
24.	
25.	„Dinastija“ Antonina
26.	
27.	Dinastija Severa i Pedesetogodišnjica
28.	
29.	Dominat
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	

--

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Usmeno izlaganje (<i>ex cathedra</i>), prezentacije, kartografija, dokumentarni filmovi, referati.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"><thead><tr><th style="width: 5%;">R. br.</th><th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th><th style="width: 15%;">Broj bodova</th><th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Prisustvo na nastavi</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Esej/referat/seminar</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>25</td><td>25 %</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>45</td><td>45%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • Aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra • Seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar nastavnih oblasti rimske klasične civilizacije. • Parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Usmeni ispit sa gradivom iz Izvorne građe, epohe Kraljevstva i epohe Republike. • Završna provjera znanja. Pismeni i usmeni ispit koji obuhvata materiju iz svih oblasti izučavanja nastavnog predmeta.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	10	10%	2.	Aktivnost na nastavi	10	10 %	3.	Esej/referat/seminar	10	10%	4.	Polusestrialni ispit	25	25 %	5.	Završni ispit	45	45%									Ukupno: _____bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	10 %																																		
3.	Esej/referat/seminar	10	10%																																		
4.	Polusestrialni ispit	25	25 %																																		
5.	Završni ispit	45	45%																																		
Ukupno: _____bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<i>Obavezna</i> Salmedin Mesihović, ORBIS ROMANVS (<i>Udžbenik za historiju klasične rimske civilizacije</i>), Sarajevo, 2015.
	<i>Dodatna</i> Oksfordska istorija Rimskog sveta, Beograd, 1999. D. Brujić, Vodič kroz svet antike, Beograd, 2002.
Napomene	Nema

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Numizmatika				
Šifra/kod	FIL ARH 434	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Salmedin Mesihović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar _____; vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim postulatima numizmatike. Praktični dio nastave se izvodi u muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima praktično upoznaju na arheološkim nalazima novca na području BiH				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje o novcu i numizmatičkim kretanjima na tlu BiH od prahistorije do kraja srednjeg vijeka				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje numizmatike - Student će se upoznati sa numizmatičkim materijalom od prahistorije do kraja srednjeg vijeka 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje studenta sa osnovnom literaturom. Definiranje osnovnih pojmova vezanih za numizmatiku
2.	
3.	Historijat emisija novca (Početak kovanja novca, grčki novac, rimski novac, grčko - ilirski novac, keltski novac)
4.	
5.	Datacija novca. Republikanski <i>cursus honorum</i> . Carski <i>cursus honorum</i>
6.	
7.	Grčki novac (Prostorno određenje predmeta. Datacija grčkog novca. Emisije grčkog novca na prostoru zapadnog Balkana)
8.	
9.	Grčko - ilirski novac (Novac sa grčkih kolonija sa obala Jadranskog mora)
10.	
11.	Rimski novac (<i>aureus, denarius, sestertius, dupondius, as, antoninianus</i>)
12.	
13.	Rimski novac nakon reforme cara Dioklecijana (<i>argenteus, follies</i>)
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Novac na tlu Bosne i Hercegovine do uspostavljanja rimske vlasti (Novac Daorsa. Novac iz doline rijeke Japre. Kartaginski novac. Keltski novac)
18.	
19.	Novac na tlu Bosne i Hercegovine nakon uspostavljanja rimske vlasti
20.	
21.	Osnove srednjeovjekovne numizmatike
22.	
23.	Novac na tlu današnje BIH tokom srednjeg vijeka
24.	
25.	Srednjovjekovni bosanski novac I
26.	
27.	Srednjovjekovni bosanski novac II
28.	
29.	Stučna posjeta muzeju
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	
36.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 575 1435 942"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	10 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	10 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Babelon, Jean: <i>Antička numizmatika</i>, Beograd 1970. 2. Truhelka, Ćiro: <i>Nalaz iz Vranjske : uz nekoliko dodataka o bosanskoj numizmatici</i>, GZM, Sarajevo 1902 3. Rengjeo Ivan: <i>Novci bosanskih banova i kraljeva</i>, GZM, 1943, Sarajevo, 																																				

	<p>1944, 237-291</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Glavaš Tihomir: <i>Druga ostava bosanskog novca iz Ribića kod Konjica</i>, GZM (A) 44, Sarajevo, 1989, 233-266 5. Renđeo, Ivan: <i>Bosanski novci</i> (Priredio Tonči Grbelja), HM IV/14, Sarajevo, 2000, 249-25 6. Truhelka, Ćiro: <i>Nalaz bosanskog novca Obreten kod Ribića</i>, GZM, Sarajevo, 1905. 7. Mirnik, Ivan: <i>Numizmatički priručnik i rječnik</i>, Zagreb 2011. 8. The Oxford Handbook of Greek and Roman Coinage, Oxford University press 2011.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hadžimehmedović, Amir: <i>Novac srednjovjekovne Bosne</i>, Sarajevo 2012. 2. Anđelić, Tomislav: <i>Ostava srednjovjekovnog novca iz Medina kod Mostara</i>, Hercegovina 2, Mostar, 1982, 33-44.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek historiju/Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Osnove etnologije				
Šifra/kod	FIL ARH 333	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2018/19.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr.Aiša Softić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: aisa.softic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 251	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar _____; vježbe _____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje studenata sa postankom i razvojem etnologije kao zasebne znanosti te sa različitim teorijama u etnologiji i njihovim glavnim predstavnicima. S obzirom da je namijenjen studentima arheologije, kolegij je koncipiran iz tri cjeline: <ol style="list-style-type: none"> 1. Postanak i razvoj etnologij; 2. Klasici etnološke nauke i njihove teoretske postavke; 3. Etnološki rad u BiH. 				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Sticanje osnovnih znanja kako iz opće tako i iz nacionalne etnologije, uočavanje srodnosti između etnologije i drugih, njoj bliskih znanosti, a posebno arheologije.				
Ishodi učenja	Po okončanju ovog kolegija studenti će: <ul style="list-style-type: none"> - Steći uvid u specifičnost etnološke nauke i njen historijski razvoj, - Usvojiti znanja o najznačajnijim školama u etnologiji i njihovim predstavnicima, - Ovladati etnološkom terminologijom, - Znanja stečena znati iskoristiti u svom bazičnom studiju 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upozvanje studenata sa predmetom i načinima izvođenja nastave te obaveznom i preporučenom literaturom.
2.	Razvojni put etnologije – od prvih spomena do jasnog definiranja. Terminološke nedoumice. Ciljevi i zadaci etnologije. (Bauzinger, Poarije, Čapo-Žmegač)
3.	I. TEORIJE I ŠKOLE U ETNOLOGIJI I NJIHOVI GLAVNI PREDSTAVNICI 1. Evolucionistička teorija (Bastian, Morgan, Tylor, Frazer) (Barnard, Moor, Bošković)
4.	2. Od evolucionizma ka difuzionizmu (Rivers, Boas). Difuzionizam i njegovi glavni predstavnici (Frobenius, Grebner, Schmidt) (Bošković, Moor, Poarije)
5.	3. Funkcionalizam (Malinowski, Redclife-Brown) (Moor, Bošković)
6.	4. Strukturalizam Levi-Straussa (Moor)
7.	5. Osnovni pravci u savremenoj etnologiji (Bošković)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	II. OPĆA ETNOLOGIJA 1. Osnovne odlike i kratak pregled (sporazumijevanje, društvena organizacija, običaji, vjerovanja) (Bajraktarović, Vlahović, Belaj)
10.	2. Postanak i razvoj ljudskog staništa, načini i oblici privređivanja, odijevanje u etnološkom kontekstu. (Bajraktarović)
11.	3. Etnolog na terenu. Etički kodeks etnografskih istraživanja. (Potkonjak)
12.	4. Opća vs. nacionalna etnologija

	(Bratanić, Belaj, Pavković)
13.	III. ETNOLOŠKI RAD U BOSNI I HERCEGOVINI
	1. Karakteristike etnološkog rada u BiH (Palavestra, Kajmaković i Buturović, Beljkašić-Hadžidedić)
14.	2. Tradicijska matrijalna kultura BiH kao predmet etnoloških istraživanja (Beljkašić-Hadžidedić, Bugarski, Čulić, Bajić, Hadžidedić, Pavković, Popović)
15.	3. Tradicijska duhovna kultura u BiH u etnološkom obzorju (Kajmaković, Fabijanić, Kulišić, Petrić, Palavestra, Buturović, Softić)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se realizira kroz predavanja i aktivno uključivanje studenata kroz prezentacije i diskusije.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #e1eef6;">R. br.</th> <th style="background-color: #e1eef6;">Elementi praćenja</th> <th style="background-color: #e1eef6;">Broj bodova</th> <th style="background-color: #e1eef6;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Redovno prisustvo nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost tokom nastave</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnom prisutnošću predavanjima; • Aktivnim učešćem u diskusijama u toku nastave; • Položenim polusemestralnim ispitom; • Položenim završnim pisemenim ispitom. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Redovno prisustvo nastavi	10	10%	2.	Aktivnost tokom nastave	10	10%	3.	Polusemestralna provjera znanja	40	40%	4.	Završna provjera znanja	40	40%													Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Redovno prisustvo nastavi	10	10%																																		
2.	Aktivnost tokom nastave	10	10%																																		
3.	Polusemestralna provjera znanja	40	40%																																		
4.	Završna provjera znanja	40	40%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <p>H. Bauzinger, Etnologija. Od proučavanja starine do kulturologije. Beograd, 1999. Ž. Poarije, Istorija etnologije. Beograd, 1999. B. Bratanić, Regionalna ili nacionalna i opća etnologija. Slovenski etnograf X, Ljubljana, 1957, str.7-18. V. Belaj, Plaidoyer za etnologiju kao historijsku znanost o etničkim skupinama. Studia ethnologica 1. Zagreb,1989, str. 9-17. M. Bajraktarović, Osnovi opšte etnologije. Beograd, 1977. J.D. Moor, Uvod u antropologiju. Teorije i teoretičari kulture. Zagreb, 2002. N. Hadžidedić, Etnografski pregled Bosne i hercegovine. Sarajevo, 1997. Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja BiH, Sarajevo, 1988.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>S. Potkonjak, Teren za etnologue početnike. Zagreb, 2014. Glasnik Zemaljskog muzeja BiH (odgovarajuća godišta i prilozi) Lj. Beljkašić-Hadžidedić, Razvojne tendencije u etnologiji u SR Bosni i Hercegovini. Pregled. Sarajevo, juli-august 1984, god. LXXIV, br.7- 8, str. 867-875.</p>

Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju, Katedra za historiju umjetnosti				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Muzeologija				
Šifra/kod	FIL ARH 335	Status (obavezni ili izborni)	obavezni/izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Asja Mandić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 141 E- mail: asjamandic@hotmail.com Telefon: 253 163	Termin konsultacija	Četvrtak 14-17h Petak 14-16h	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar ___1___; vježbe ___1___				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Određenje pojma i predmeta istraživanja. Historijski pregled razvitka muzeja i galerija. Muzeologija i muzeografija. Tipovi muzeja. Muzejska uloga i funkcija. Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje muzejskih objekata. Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija umjetničkih djela. Edukativna djelatnost muzeja i odnos s publikom. Izložba kao medij komunikacije, tipovi izložbi, evaluacija, edukativna animacija. Spektakularizacija muzeja: muzej kao shopping centar, <i>blockbuster</i> izložbe, Bilbao efekat i senzacionalna arhitektura. Posjeta muzeju u cilju upoznavanja sa praktičnim aspektima muzejskog djelovanja, kao i izazovima rada u muzejskim, galerijskim i uopće kulturnim institucijama u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom, političkom i kulturnom okruženju.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj kolegija je upoznati studente s osnovnom muzeološkom terminologijom i temama prisutnim u savremenoj muzeologiji. Kolegij će se baviti i aktuelnim pitanjima sa kojim se susreću muzeji danas (spektakularizacija muzejskih postavki i izložbi, korporacijsko sponzorstvo, pitanja restitucije i repatrijacije...). Kroz posjete muzejima i galerijama studenti će se upoznati s praktičnim aspektima muzejskog rada.</p>				
Ishodi učenja	<p>Od studenata se očekuje da usvoje novu terminologiju, da razumiju osnovne aspekte muzejske djelatnosti, kao i da se osposobe da kritički promišljaju položaj, status i načine djelovanja muzejskih insitucija u kompleksnom bosanskohercegovačkom društvenom, političkom i kulturnom okruženju.</p>				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod: muzej, muzeologija, muzeografija
2.	Od kabineta čudesa do prvih javnih muzeja: historijski pregled razvitka muzeja i galerija
3.	Muzejska funkcije
4.	Prikupljanje, klasifikacija i izlaganje muzejskih objekata
5.	Čuvanje, restauracija i preventivna konzervacija umjetničkih djela.
6.	Izložba kao medij komunikacije: tipovi izložbi
7.	Muzeji i publika
8.	Provjera znanja studenata
9.	Definicija obrazovne funkcije muzeja i njena uloga u savremenom društvu
10.	Znanstvena funkcija muzeja
11.	Muzejska arhitektura
12.	Restitucija i repatrijacija
13.	Spektakularizacija muzeja i fenomen <i>blockbuster</i> izložbi
14.	Upravljanje muzejskim zbirkama
15.	Pitanje statusa, pozicije i organizacije muzejskih ustanova u Bosni i Hercegovini
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, seminar, vježbe Interaktivna nastava, grupna diskusija Posjete muzejima i galerijama																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 695 1435 1068"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminar</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: <u> 100 </u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pismena provjera znanja (test) za polusemestralnu provjeru znanja i završni ispit • Prezentacija (20 minuta) na zadatu temu • Aktivno sudjelovanje na nastavi <p>Napomena: Aktivno sudjelovanje na nastavi pretpostavlja da studenti dolaze pripremljeni na predavanja i da se uključuju u diskusiju i u analizu teorijskih tekstova</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na nastavi	10	10%	2.	Seminar	30	30%	3.	Polusemestralni ispit	30	30%	4.	Završni ispit	30	30%	Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost na nastavi	10	10%																						
2.	Seminar	30	30%																						
3.	Polusemestralni ispit	30	30%																						
4.	Završni ispit	30	30%																						
Ukupno: <u> 100 </u> bodova			100%																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>1. Gob, A., Drouguet N. (2007) Muzeologija: Povijest, razvitak, izazovi današnjice. Zagreb: Antibarbarus 2. Maroević, Ivo (1993) Uvod u muzeologiju. Zagreb: Zavod za informacijske studije.</p>																								

	<p>3. McClellan, Andrew (2007) <i>The Art Museum: From Boulee to Bilbao</i>. Berkeley, CA, London: University of California Press (odabrana poglavlja).</p> <p>4. <i>Muzeji i publika</i> (2005) Žilber, Klod (ur.) Beograd: Clio. (str. 5-33).</p> <p>5. Zbornik tekstova</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>The Educational Role of the Museum</i> (2001) Hooper-Greenhil, Eilean, (ur). London, New York: Routledge. 2. <i>The New Museology</i> (2000) Vergo, Peter (ur). London, Reaktion Book. 3. <i>Muzeji koji privlače pažnju</i> (2010) Oliva, A. Bonito (ur.) Beograd, Clio
Napomene	Nastavnik obezbjeđuje svu potrebnu literaturu za studente

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS - ljetni

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija Grčke i Rima II				
Šifra/kod	FILARH 203	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjnak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Ma. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet „Arheologija Grčke i Rima II“ tretira problematiku nastanka grada Rima, njegovog urbanističkog razvoja, arheoloških ostataka, te širenja rimske države na postor Evrope, Bliskog Istoka i Afrike. Na temelju ovih procesa nastala je jedna nova civilizacija oslonjena na prethodnu grčku kulturu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj izučavanja predmeta je upoznati se sa bogatom rimskom kulturom, te materijalnim ostacima, zdanjima, hramovima, mauzolejima, forumima, ali i pokretnim predmetima i predmetima svakodnevne upotrebe poput nakita, oružja, oruđa, odjeće, keramike, stakla, opreme i drugih potvrda koje je iza sebe ostavila rimska država.				
Ishodi učenja	Ishod učenja se primarno odnosi na upoznavanje i stjecanje stručnih vještina koji bi trebali pomoći u određivanju rimskodobnog materijala i njegova komparacija sa domaćim terenom i arheološkim artefaktima.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Arheologija Grčke i Rima II	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Narod Etrurci I
2.	Narod Etrurci II
3.	Nastanak grada Rima
4.	Objekti i urbanistički plan Rima I
5.	Objekti i urbanistički plan Rima i drugih provincija Rimska arhitektura na primjerima najznačajnijih zdanja
6.	Širenje rimske države i rimske provincije
7.	Državni i vojni aparat, organizacija društva
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Svakodnevni život i običajna praksa (brak, socijalni odnosi)
10.	Svakodnevni život i običajna praksa II (medicina, privreda, ukopi i slično)
11.	Rimsko pravo i njegove tekovine
12.	Rimska religija
13.	Rimski teatar i gladijatorske borbe
14.	Rimske fibule i nakit
15.	Rimska vojska, oružje i organizacija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa pronađenim i u muzejskim ustanovama pohranjenim materijalom, arhitekturom i drugim kulturno-historijskim spomenicima.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 394 1435 1098"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Žan Noel Rober „Stari Rim“. Beograd, 2009. 2. Branko Gavella „Etrurci, istorija, kultura i umetnost“. Beograd, 2007. 3. Luis Mamford „Grad u istoriji“. Beograd – više izdanja. 4. August Musić „Nacrt grčkih i rimskih starina“. Zagreb, 1942. – dio koji se 																																				

	<p>odnosi na Rim.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Adnan Busuladžić „Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2010. 6. Ivan Radman – Livaja „Militaria Sisciensia – nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheološkog muzeja u Zagrebu“. Zagreb, 2004. 7. Werner Müller – Gunther Vogel „Atlas arhitekture 1“ od str. 202 do kraja. Zagreb, 1999. 8. Žika Bujuklić „Forum Romanorum – rimska država, pravo, religija i mitovi“. Beograd, 2005. 9. Adnan Busuladžić „Predmeti i prikazi erotskog sadržaja iz antičke zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 45, Sarajevo, 2016, str. 127 do str. 205. 10. Adnan Busuladžić „Tipologija rimskih urni iz antičke zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 45, Sarajevo, 2016, str. 63 do str. 105. 11. Adnan Busuladžić „Rimski medicinski, veterinarski i farmaceutski instrumenti, kozmetička i ženska lična oprema iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 44, Sarajevo, 2015, str. 169 do 233.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Massimo Pallottino „Etruščani – etruskologija“. Zagreb, 2008. 2. Slavica Krunić „Rimski medicinski i farmaceutski instrumenti iz Singidunuma i okolice“. Beograd, 1992. 3. Kornelia A. Giunio – Timka Alihodžić „Ars medica et pharmaceutica – rimski medicinsko-farmaceutski instrumenti iz fundusa Arheološkog muzeja Zadar. Zadar, 2010.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Antičke svjetiljke na tlu Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FILARH 234	Status (obavezni ili izborni)	IZBORNI	ECTS	2
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 158	Termin konsultacija	Ponedjeljak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	NEMA			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: NEMA Telefon:	Termin konsultacija	NEMA	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ljudi su od najstarijih vremena pokušavali osmisliti i olakšati način života. Posebno duga i neizvjesna je bila noć, kada je nedostatak osvjetljenja u znatnoj mjeri limitirao ljudsku aktivnosti. Zbog toga su ljudske zajednice koristile različite metode osvjetljavanja. Među njima u antičko doba je proizišao i novi izum, lampica – lucerna. Ove svjetiljke su vremenom se razvile kao predmet široke upotrebe.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati se sa ovom vrstom keramičkog materijala. Antičke svjetiljke imaju više različitih tipova, što je ovisilo o periodu i području kojemu su pripadale.				
Ishodi učenja	Na prostoru današnje Bosne i Hercegovine u različitim muzejskim zbirkama pohranjeno je oko 350 svjetiljki. Ovi predmeti su razmjerno čest nalaz na arheološkim lokalitetima u Bosni i Hercegovini. Zbog toga je proučavanje ove vrste pokretnog materijala iznimno važno za osposobljavanje i podizanje kompetitivnosti studenata arheologije, koji će se susretati sa ovom vrstom materijala u muzejskoj praksi.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Antičke svjetiljke na tlu Bosne i Hercegovine	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod, pojam i pojava svjetiljki
2.	Historijat istraživanja, pregled najvažnijih radova koji obrađuju ovu problematiku, te stanje istraženosti na prostoru Bosne i Hercegovine
3.	Podjela svjetiljki Grčke svjetiljke
4.	Rimske svjetiljke sa ukrasom Svjetiljke uglata nosa sa volutama Svjetiljke oblo završena nosa sa volutama
5.	Svjetiljke sa ramenim volutama i ukrasnom drškom Svjetiljke kratka zaobljena nosa
6.	Okruglo – ovalne svjetiljke prema disku trapezasto ili ravno završena nosa „Maloazijski“ tip svjetiljki
7.	Kruškolike svjetiljke Duguljasto-ovalne i kruškoliko ovalne svjetiljke
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Firma svjetiljke
10.	Atipične svjetiljke Vrste ukrasa na svjetiljkama
11.	Svjetiljke bez ukrasa Oblik tignja
12.	Oblik zdjelice ili šoljice Figuralne svjetiljke
13.	Metalne svjetiljke Bronzane svjetiljke
14.	Kalupi za svjetiljke i načini izrade
15.	Opća razmatranja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa pronađenim i u muzejskim ustanovama pohranjenim materijalom.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 499 1435 1203"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adnan Busuladžić „<i>Antičke svjetiljke u Bosni i Hercegovini</i>“. Sarajevo, 2007. 2. B. Vikić – Belančić „<i>Antičke svjetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu</i>“. Zagreb, 1975 i 1976.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Ivanyi „<i>Die pannonischen Lampen</i>“. Budapest, 1935. 2. S. Loeschcke „<i>Lampen aus Vindonissa</i>“. Zürich, 1919. 3. B. Jelčić „<i>Bronzani žišci u Narodnom muzeju</i>“. U: <i>Zbornik Narodnog muzeja II</i>, Beograd, 1959, 73-82.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Ilirika II				
Šifra/kod	FILARH 331	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 4 Druga studijska grupa ECTS 1
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	NEMA			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: NEMA Telefon:	Termin konsultacija	NEMA	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 1; seminar 0; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Ilirika, obrađuje historiju Ilira u periodu neposredno pred dolazak Rimljana i kontakte Rimljana sa Ilirima. Tretira se teritorijalna rasprostranjenost ilirskih plemena, običajna praksa, svakodnevni život, arhitektura, religija i drugi materijalni ostaci. Proučava se kontinuitet naseljenosti i nastavak života po dolasku Rimljana.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je sagledati cjelokupni proces složenih odnosa Ilira i Rimljana, sa akcentom na domaću ilirsku tradiciju i život do dolaska Rimljana.				
Ishodi učenja	Mnogobrojni procesi koji su zabilježeni dolaskom Rimljana na tlo današnje Bosne i Hercegovine svoje prethodnice i tradiciju crpe iz ranijih perioda u kojem je autohtoni element i tradicija imala veliku ulogu. Mnogi dokazi ukazuju na simbiozu i sinkretizam odnosa između Rimljana i Ilira, te živu tradiciju Ilira. Ishodi ovog predmeta se primarno odnose na potrebu da studenti dobiju saznanja koja će koristiti u interpretaciji arheoloških artefakata ili davanje novih				

interpretacija starih arheoloških lokaliteta i kolekcija koja se odnose na Ilire u predrimsko i rimski doba na tlu Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Historija Ilirika II	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvoda razmatranja i rasprostiranje ilirskih plemena. Odnos pananskog i ilirskog elementa.
2.	Delmati I
3.	Delmati II
4.	Japodi I
5.	Japodi II
6.	Desitijati I
7.	Desitijati II
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Autarijati I
10.	Autarijati II
11.	Svakodnevni život Ilira (tetoviranje, fizički izgled, higijena, bolesti, lijekovi i medicina, šića, hrana, ljudske žrtve, odjeća i obuća.
12.	Običajna praksa
13.	Naselja i nastambe
14.	Gospodarski život kod Ilira (zemljoradnja, stočarstvo, lov, ribolov, rudnici, trgovina)
15.	Ratovi i naoružanje (oružje i brodovlje)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa historijskim kartama i kartama koje su nastale kao rezultat naučnih istraživanja pojedinih tematika.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 548 1437 1251"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aleksandar Stipčević „Iliri“. Više izdanja 2. Salmedin Mesihović – Amra Šaćić „Historija Ilira“. Sarajevo, 2015. 3. Marin Zaninović „Od Helena do Hrvata“. Zagreb, 1996. 4. Marin Zaninović „Ilirsko pleme Delmati“. Šibenik, 2007. 5. Marin Zaninović „Ilirsko pleme Delmati I“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1966, str. 27 do str. 97. 6. Marin Zaninović „Ilirsko pleme Delmati II“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1967, str. 5 do str. 101. 7. Salmedin Mesihović 8. Salmedin Mesihović „Pronconsvles, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika, Gornjeg Ilirika i Dalmacije“. Sarajevo, Sarajevo, 2014. 9. Salmedin Mesihović „Historija Autarijata“. Sarajevo, 2014. 10. Salmedin Mesihović „Rimski vuk i ilirska zmija. Posljednja borba“. Sarajevo, 2011. 11. Boris Olujić „Povijest Japoda“. Zagreb, 2007. 12. Branka Raunig „Umjetnost i religija prahistorijskih Japoda“. Sarajevo, 2004.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora „Sahranjivanje kod Ilira“. Naučni skupovi, knjiga VIII, knjiga, 2, Srpska akademija nauka i umetnosti. Beograd, 1979. 2. Enver Imamović „Antički kulturni i votivni spomenici na tlu Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 1977.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS - ljetni

Odsjek	Historiju/katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FILARH 213	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	
Ciklus studija	I ciklus	Semestar	ljetni	Ak. godina	2018./19.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Srijeda 12-15 sati	
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ; 2 seminar; 0 vježbe 2 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0, vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Prostor današnje Bosne i Hercegovine u najvećem dijelu je pripadao rimskoj provinciji Ilirik, odnosno provinciji Dalmaciji. Sjeverni dio Bosne i Hercegovine, širi pojas rijeke Save od Semberije do Bosanske Gradiške je ulazio u sastav rimske provincije Panonije. U toku gotovo dva stoljeća, Rimljani su vršili permanentni pritisak i osvajačke aktivnosti kako bi zauzeli prostor Balkana. Nakon neutralizacije Batonovog ustanka 9. Godine nove ere, područje današnje Bosne i Hercegovine ulazi u sastav Rimskog carstva. U tom kulturno-civilizacijskom i političkom krugu ostaje gotovo šest stoljeća kada na historijsku pozornicu nastupaju drugi narodi poput Avara, Slavena Huna, Gota i drugih. U pola milenija egzistiranja Rimskog carstva na ovom području veliki dio zemlje je romaniziran. Ovu tvrdnju dokazuje znatan broj lokaliteta, objekata, seoskih i urbanih naselja, rudarsko-administrativnih centara, rimskih komunikacija, vojnih objekata, utvrda, logora, mauzoleja, hramova, foruma, i drugih građevinskih zdanja. Pored njih konstatiran je viliki broj predmeta svakodnevne upotrebe,</p>				

	nakita, keramičkih posuda, numizmatike, oružja, ostataka kultova, religije, staklenih i metalnih posuda, urni, nekropola, grobnica, medicinskih instrumenata, tragova pozorišnih aktivnosti i drugih arheoloških artefakata.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente sa domaćom kultrno-historijskom baštunom iz perioda rimske vladavine na području današnje Bosne i Hercegovine.
Ishodi učenja	Kako će studenti – budući arheolozi u najvećem procentu radeći u specijaliziranim muzejskim ustanovama ili službama zaštite se susretati sa domaćim pokretnim materijalom i rimskim objektima ishod učenja se primarno odnosi na njihovo osposobljavanje i sticanje kompetencija koji će učiniti da na stručan način mogu pravodobno i adekvatno tretirati arheološke artefakte i lokalitete na koji se nađe.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta:	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uspostava rimske vlasti na prostoru današnje Bosne i Hercegovine
	Historijat istraživanja antičkog doba na tlu Bosne i Hercegovine
	dolabela
2.	Rimska vojska, vojni objekti i vojni pokretni materijal na tlu Bosne i
	Hercegovine
3.	Rimska seoska naselja na tlu Bosne i Hercegovine
4.	Rimska urbana naselja na tlu Bosne i Hercegovine
5.	Ostaci antičke arhitekture na tlu BiH
	Terme, hospiciji, hramovi, forumi, radionice
6.	Rimske vile u BiH I
7.	Rimske vile u BiH I
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Antička privreda na tlu BiH I
	(trgovina, rudarstvo)
10.	Antička privreda na tlu BiH II
	(metalurgija, poljoprivreda, stočarstvo, zanatstvo)
11.	Antički nakit na tlu Bosne i Hercegovine
12.	Rimske fibule na tlu Bosne i Hercegovine

13.	Rimsko staklo, keramika i varia na tlu BiH
14.	Načini ukopa i sepulkralni spomenici u rimsko doba na tlu BiH
15.	Religijske prilike u rimsko doba na tlu BiH
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. I II. Ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)																																					
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusestrialna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusestrialna provjera znanja	45	45	2.	aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusestrialna provjera znanja	45	45																																		
2.	aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

	<p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusestrialnog i završnog ispita.</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
<p>Literatura</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ivo Bojanovski, <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i>, Sarajevo 1988. 2. Ivo Bojanovski, <i>Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji</i>, Sarajevo 1974. 3. Ante Škegro, <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i>, Zagreb 1999. 4. Adnan Busuladžić, <i>Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine</i>, sarajevo 2010. 5. Adnan Busuladžić, <i>Rimske vile u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 2011. 6. Veljko Paškvalin, <i>Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 2012. 7. Adnan Busuladžić, <i>Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 2015. 8. Enver Imamović, <i>Antički kulturni i votivni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, sarajevo 1977. 9. Esad Pašalić, <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 1960. 10. Esad Pašalić, <i>Sabrano djelo</i>, Sarajevo 1975.

	<p>11. Enver Imamović, <i>Srebrenica i okolica u rimsko doba</i>, ČGT 17, Tuzla, 2002, 1-31</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Irma Čremošnik, <i>Nošnja na rimskim spomenicima u Bosni i Hercegovini</i>, GZM, Sarajevo, 1963, 117-121 2. Adnan Busuladžić, <i>Rimski medicinski, veterinarski i farmaceutski instrumenti, kozmetička i ženska lična oprema iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine</i>, Godišnjak CBI, Sarajevo, 2015, 169-233 3. Salmedin Mesihović, <i>Dolabelino doba</i>, Godišnjak CBI, Sarajevo 2010, 99-123 4. Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1988.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u arheologiju 2				
Šifra/kod	FIL ARH 133	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; Arheologija i druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Uvod u arheologiju 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Srijeda: 12 – 15 h Petak: 11 – 13 h	
Saradnik	Ime i prezime	as. Elma Hantalasević, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: elma.hantalasevic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 11 – 14 Utorak: 10 - 12	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet daje pregled historijskog razvoja arheologije kao znanstvene discipline na prostoru Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja. Predmet daje pregled o najranijim poznatim počecima razvoja arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine i okruženja, od vremena prvih putopisaca i antikvara, do prve uspostave znanstvenog pristupa od vremena osnivanja institucije Zemaljskog muzeja u Sarajevu. Predmet nadalje pruža pregled razvoja znanstvene arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine i okruženja kroz XX stoljeće i razvoj arheološkog diskursa na tim prostorima kroz ovaj period.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama te kako je tekao historijski razvoj različitih metodoloških pristupa i kako su isti utjecali na formiranje moderne arheologije kao samostalne znanosti.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> – moći opisati historijat arheologije kao nauke na području bivše Jugoslavije – moći opisati historijat arheologije kao nauke na području Bosne i Hercegovine – nabrojati i opisati osnovne karakteristike arheoloških istraživanja prahistorijskih, antičkih i srednjovjekovnih lokaliteta sa područja Bosne i Hercegovine – opisati glavne procese unutar bosanskohercegovačke arheologije XIX, XX i XXI stoljeća 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled i upoznavanje sa razvojnim fazama i metodološkim školama bosanskohercegovačke arheologije.
2.	Najranija svjedočanstva putopisaca o arheološkom djelovanju u Bosni i Hercegovini.
3.	Antikvarizam na prostoru Bosne i Hercegovine tokom XIX stoljeća.
4.	Počeci znanstvene arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine.
5.	Arheologija Bosne i Hercegovine u okvirima Osmanskog carstva.
6.	Osnivanje Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine i začeci organiziranih arheoloških istraživanja na prostoru Bosne i Hercegovine.
7.	Arheolozi XIX stoljeća u Bosni i Hercegovini i Kongres evropskih antropologa i arheologa u Sarajevu 1894. godine.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Arheologija Bosne i Hercegovine između dva Svjetska rata.
10.	Bosanskohercegovačka arheologija u okvirima nekadašnje Jugoslavije.
11.	Odnos bosanskohercegovačke arheologije prema ilirskom pitanju u okvirima Jugoslavije.
12.	Osnivanje Centra za balkanološka ispitivanja i znanstveni skupovi tokom druge polovine XX stoljeća.
13.	Pregled najznačajnijih arheoloških istraživanja na prostoru Bosne i Hercegovine.
14.	Razvoj bosanskohercegovačke arheologije u periodu nakon raspada bivše Jugoslavije.
15.	Pregled arheoloških kultura na prostoru današnje Bosne i Hercegovine.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="504 701 1489 956"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Izrada eseja na zadanu temu</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100 %</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Izrada eseja na zadanu temu: Pisanje eseja o temama vezanim za materiju koja se obrađuje tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2	Izrada eseja na zadanu temu	10	10	3.	Parcijalna provjera znanja	40	40	4.	Završna provjera znanja	40	40	Ukupno: 100 bodova			100 %
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																						
2	Izrada eseja na zadanu temu	10	10																						
3.	Parcijalna provjera znanja	40	40																						
4.	Završna provjera znanja	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100 %																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Balme, J. (Ed.), Pateron, A. (Ed.), <i>Archaeology in Practice, A Student Guide to Archaeological Analyses</i>, Oxford, 2006. 2. Bradley R., <i>The Past in Prehistoric Societies</i>, Routledge, New York 2009. 3. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976. 4. Diaz-Andreu, M., <i>A World History of Nineteenth-Century Archaeology, Nationalism, Colonialism, and the Past</i>, Oxford, 2007. 5. Dyson, S. L., <i>In Pursuit of Ancient Pasts, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and TwentiethCenturies</i>, New Haven & London, 2006. 6. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003. 7. Sklenar, K., <i>Archaeology in Central Europe: the First 500 Years</i>, New York, 1983. 8. Težak-Gregl, T., <i>Uvod u prapovijesnu arheologiju</i>, Zagreb, 2011. 9. Kaljanac Adnan, <i>Historija arheologije - u potrazi za prošlošću</i>, Sarajevo, 2015. 10. Novaković Predrag, <i>Historija arheologije u novim zemljama Jugoistočne Evrope</i>, Sarajevo, 2014.
	<p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fahlander, F. (Ed.), Oestigaard, T. (Ed.), <i>Material Culture and Other Things, Post-disciplinary Studies in the 21stCentury</i>, Vällingby, 2004. 2. Härke H. (Ed.), <i>Archaeology, Ideology and Society, The German Experience</i>, Frankfurt; Berlin; Bern; Bruxeles; New York;Oxford; Wien, 2002. 3. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989. 4. Hodder, I., Hutson, Scott, <i>Reading the Past, Current Approaches to Interpretation in Archaeology</i>, Cambridge, 2003. 5. Hodder, I., <i>Theory and Practice in Archaeology</i>, London, 2005. 6. Insoll, T., (Ed.), <i>The Archaeology of Identities</i>, New York, 2007. 7. Jones, A., <i>Archaeological Theory and Scientific Practice</i>, Cambridge, 2002. 8. Jones, S., <i>The Archaeology of Ethnicity, Constructing identities in the past and present</i>, London, 1997. 9. Klejn L. S., <i>Arheološka tipologija</i>, Ljubljana, 1988. 10. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988. 11. Radcliffe Brown, A. R., <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>, Beograd. 12. Renfrew, C. (Ed.), Bahn, P. (Ed.), <i>Archaeology, The Key Concepts</i>, London and New York, 2005. 13. Renfrew, C. (Ed.), Scarre, C. (Ed.), <i>Cognition and Material Culture: The Archaeology of Symbolic Storage</i>, Cambridge,1998. 14. Roberts, B. W. (Ed.), Linden, M. V. (Ed.), <i>Investigating Archaeological Cultures, Material Culture, Variability, andTransmission</i>, Springer New York, Dordrecht, Heidelberg, London, 2011. 15. Shennan, S. (Ed.), <i>Archaeological Approaches to Cultural Identity</i>, London, 1994. 16. Steward J. H., <i>Teorija kulturne promene, metodologija višelinijske evolucije</i>, Beograd, 1981. 17. Suić, M., <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i>, Zagreb, 1976
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Neolit i eneolit				
Šifra/kod	FIL ARH 104	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Srijeda: 12 – 15 h Petak: 11 – 13 h	
Saradnik	Ime i prezime	as. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Četvrtak: 11 – 13 h Petak: 8 – 11 h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet donosi opći pregled neolita i eneolita kao posebnog razdoblja prehistorije, s obzirom na posebnosti u njihovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prehistorijskim razdobljima. To se izlaže kroz više tematskih cjelina: pojam i sadržaj neolita i eneolita, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalnokulturnom podjelom; pregled neolitskih i eneolitskih kultura Bliskog istoka, egejskog područja i Evrope, s posebnim osvrtom na kulture iz podunavsko-panonske regije; otkriće metala, gdje se i kako se to odvijalo, sa svim posljedicama koje su prozišle iz tog događaja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta stjecanje općih znanja o ovom prehistorijskom razdoblju tokom kojeg je došlo do revolucionarnih promjena u načinu privređivanja, a to su obrada zemlje i uzgoj stoke kao glavne pojave. Ovo je imalo dalekosežne posljedice u životu čovjeka. Nije ništa manje značajno ni otkriće metala na kraju neolita, a koje je izvršilo daljnju revoluciju u načinu života ljudi.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> – moći opisati osnovne karakteristike neolitskog i eneolitskog perioda – moći opisati značaj neolitske revolucije, kao i način širenja neolitskog paketa – opisati glavne procese koji su pratili prvo otkriće metala – opisati različite metode i metodološke pristupe koji se koriste pri ispitivanju neolitskog i eneolitskog perioda 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa literaturom. Opće značajke neolita; periodizacija i hronologija. Modeli neolitizacije.
2.	Pretkeramički neolit i protoneolit Bliskog istoka.
3.	Pretkeramički neolit i protoneolit egejskog bazena. Protoneolit u Evropi. Kultura Lepenskog Vira.
4.	Balkansko – anadolski kompleks rane slikane keramike. Rani neolit egejskog prostora - Sesklo kultura. Starčevački kulturni kompleks; Anzabegovo - Vršnik i Koros kultura.
5.	Rani neolit srednje Evrope – Linearnotrakasti kulturni kompleks. Srednji neolit egejskog bazena. Dimini kultura. Srednji neolit panonsko – podunavskog prostora.
6.	Kasni neolit – opće značajke. Balkansko – anadolski kulturni kompleks crnopolirane keramike - vinčanska kultura, Larissa kultura, sopotska kultura.
7.	Kasni neolit srednjeevropskog i panonsko – podunavskog prostora. Lendelski kulturni kompleks.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Opće značajke eneolita. Teorije o prostoru nastanka eneolita. Hronologija. Problem periodizacije eneolita. Problem eneolita egejskog prostora.
10.	Metalurgija ranog eneolita. Rani eneolit Karpatskog bazena. Tiszapolgar i Bodrogkeresztur kompleks. Boleraz i Černavoda kulturni kompleks.
11.	Rani eneolit Bugarske; Marica, Gradešnica, Poljanica i Sava kulture. Rani eneolit panonsko – podunavskog prostora. Lasinjska kultura.
12.	Metalurgija razvijenog eneolita. Razvijeni eneolit istočnog Balkana i crnomorskog područja. Kulture Karanovo VI-Kodžadermen-Gumelnița; Krivodol-Salcuța-Bubanj; Varna.
13.	Metalurgija kasnog eneolitika. Pojava ostava kasnog eneolitika.
14.	Kasni eneolitik panonsko – podunavskog prostora i Srednje Evrope. Badenski kulturni kompleks. Kostolačka kultura. Koțofeni kultura.
15.	Vučedolski kulturni kompleks, nastanak, geneza, razvoj, keramička proizvodnja, metalurška djelatnost. Kulturni tipovi vučedolskog kulturnog kompleksa.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)

- Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.
- Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.
- Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40
3.	Završna provjera znanja	50	50
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivnost tokom nastavnog procesa:
Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa
- Parcijalna provjera znanja:
Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa
- Završna provjera znanja:
Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura

Obavezna

1. Dimitrijević, S., Majnarić-Pandžić, N., Težak-Gregl, T., Prapovijest, Zagreb, 1998.
2. Durman, A., Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa, Opuscula archaeologica 8, Zagreb, 1983.
3. Garašanin, M., Praistorija Srbije, I, II, Beograd, 19736.
4. Jovanović, B., Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije, Beograd,

	<p>1971.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Praistorija jugoslavenskih zemalja, knjiga II i III, Sarajevo, 1979. 6. Težak – Gregl, T., Uvod u prapovijesnu arheologiju, Zagreb, 2011 7. Perles, C., The Early Neolithic in Greece, Cambridge, 2001 8. Grupa autora, Darovi Zemlje neolitik između Save, Drave i Dunava
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Srejović, D., Lepenski vir, Beograd, 1969. 2. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga I, Beograd, 1932. 3. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga II, Beograd, 1936. 4. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga III, Beograd, 1936. 5. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga IV, Beograd, 1936 6. Draga Arandjelović-Garašanin, Starčevačka kultura, Ljubljana, 1954. 7. Tasić, N., Badenski i vučedolski kulturni kompleks u Jugoslaviji, Beograd, 1967. 8. The Cambridge Ancient History, I/1, Prolegomena and Prehistory, Cambridge, 1998. (Anatolia before c. 4000 B.C.; str. 304–326). 9. Batović, Š., Stariji neolit u Dalmaciji, Zadar, 1966.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metalno doba				
Šifra/kod	FIL ARH 107	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Srijeda: 12 – 15 h Petak: 11 – 13 h	
Saradnik	Ime i prezime	as. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Četvrtak: 11 – 13 h Petak: 8 – 11 h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar 0; vježbe 3 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Otkriće bronce i njen značaj u daljnjem razvoju materijalne kulture čovjeka. Brončanodobne kulture i njihova žarišta. Odnos Istoka i Egeje sa Evropom u razdoblju bronce. Odnos brončanodobnih regija u Evropi: Italija, Balkanski poluotok, Balkan, Podunavlje itd. Oblikovanje etničkih skupina (Kelti, Grci, Italici), društvena stratifikacija – stalež ratnika, njihova oprema – naoružanje (konj, kola), rat, posljedice migracija početkom II milenija p.n.e., kulturne i etničke promjene: integracije, homogenizacije, osebujni oblici razmjene robe i ideja između Sredozemlja/Egeje i Podunavlja, uloga istočnog Sredozemlja u oblikovanju evropskog brončanog doba (Mikena i dr.). Otkriće željeza i njegove posljedice. Prve metalurgije u Evropi. Starije željezno doba – halšt. Halštatske kulture u Evropi. Umjetnost i duhovna kultura starijeg željeznog doba. Etnička slika Evrope u halštatsko doba. Mlađe željezno doba – La Tène. Opća obilježja latenskog doba. Izrada nakita, naselja i nekropole, duhovna kultura u latensko doba, etnička slika Evrope u latensko doba. Seoba Kelta i njene posljedice.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta sa stvaranjem brončanodobnih i željeznodobnih kultura Evrope, posebno sa područjem koje su naseljavale populacije iz kojih nastaju historijski Germani, Grci, Kelti i Rimljani. Definirati kulturni razvoj brončanog i željeznog doba Evrope te upoznati studente sa osnovnim segmentima materijalne kulture evropskih perioda bronce, halštata i La Tène. Definiranje kulturnih promjena od početka brončanog doba do otkrića željeza. Razvoj metalurgije i tehnike obrade metala kroz periode brončanog i željeznog doba. Kontakti i interakcija kontinentalnog područja sa egejskim kulturama II i I milenija p.n.e. te posljedice tih veza.				
Ishodi učenja	Student će: – moći opisati osnovne karakteristike brončanog i željeznog doba				

	<ul style="list-style-type: none"> – biti upoznat sa najvažnijim kulturnim pojavama željeznog doba na području Evrope i Bliskog Istoka – znati opisati različite teorije porijekla željeznodobnih populacija Evrope – znati osnovni tok razvoja metalurgije brončanog i željeznog doba Evrope – moći opisati osnovne karakteristike duhovne i sepulkralne kulture brončanog i željeznog doba na području Evrope
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa prahistorijskom geografijom Evrope i eneolitskim kulturama pred početak brončanog doba.
2.	Otkriće bronce i pojava metalurgije, značaj za dalji razvoj materijalne kulture čovjeka.
3.	Sirovine i rudni resursi brončanog doba na prostoru Evrope .
4.	Upoznavanje sa brončanodobnim metalima i njihovim osnovnim karakteristikama.
5.	Metalurški procesi brončanog doba.
6.	Obrada bakra, kositra i bronce.
7.	Brončano doba na prostoru Egeje.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Otkriće željeza; prva pojava metalurgije željeza u Evropi i njihove posljedice.
10.	Mlađe željezno doba – La Tene. Opće značajke La Tene – a i periodizacija. Najznačajniji arheološki materijal La Tene – a.
11.	Hochdorf, Grauballe, Manching, Vix, Heuneburg, Kleinklein.
12.	Danebury, Maiden Castle.
13.	Kelti i Cezar. Kelti i Velika Britanija.
14.	Kelti i Rim.
15.	Ratnici, pogrebni ritual i religija željeznog doba Evrope.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">R. br.</th> <th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 15%;">Broj bodova</th> <th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coles, J. M., Harding, A. F., <i>The Bronze Age in Europe</i>, London, 1979. 2. Collis, J., <i>The Celts, Origins, Myth Inventions</i>, Gloucestershire, 2010. 3. Collis, J., <i>The European Iron Age</i>, London and New York, 2003. 4. Harding, A. F., <i>European Societies in the Bronze Age</i>, Cambridge, 2000. 5. Pare C.F.E. (Ed.), <i>Metals Make The World Go Round, The Supply and Circulation of Metals in Bronze Age Europe</i>, Oxford, 2000.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cunliffe, B., <i>The Ancient Celts</i>, London, 1997. 2. Earle, T. (Ed.), Kristiansen, K. (Ed.), <i>Organizing Bronze Age Societies</i>, Cambridge, 2010. 3. Harding, A. F., „Europe and Mediterranean in the Bronze Age: cores and peripheries”, u: <i>Trade and Exchange in Prehistoric Europe</i> 4. Harding, A. F., <i>The Mycenaens and Europe</i>, London, 1984. 5. Haywood, J., <i>The Celts, Bronze Age to New Age</i>, Harlow, 2004. 6. Henderson, J. C., <i>The Atlantic Iron Age, Settlement and identity in the first millennium BC</i>, London and New York, 2007. 7. Howard D., <i>Bronze Age Military Equipment</i>, South Yorkshire, 2011. 8. Kristiansen, K., Larsson, T. B., <i>The Rise of Bronze Age Society</i>, Cambridge, 2005. 9. Peroni R., „Protostoria dell Italia continentale.La penisola italiana nell eta dell bronzo e del ferro”, u: <i>PCIA</i>, 9, 1989. 10. Rankin, D., <i>Celts and the Classical World</i>, London, 1996. 11. Stošić J. P. (Hrsg.), <i>Antički Grci na tlu Hrvatske</i>, Zagreb, 2010. 12. Winter, H. E., <i>A History of the Celts</i>, East Sussex, 2004.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 2				
Šifra/kod	FIL ARH 212	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 5; druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	II
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Srijeda: 12 – 15 h Petak: 11 – 13 h	
Saradnik	Ime i prezime	as. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Četvrtak: 11 – 13 h Petak: 8 – 11 h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s događajima koji su uslijedili na prijelazu iz II u I milenij stare ere kada dolazi do prve pojave željeza kao novog metala u upotrebi. Intenziviranje kontakata i različitih interakcija među kulturama na lokalnom i širem nivou. Promjene u materijalnoj kulturi i različiti segmenti društvenog raslojavanja. Predmet upoznaje studenta s najznačajnijim lokalitetima željeznog doba, kneževskim grobovima i različitim aspektima materijalne i duhovne kulture željeznog doba Bosne i Hercegovine i okruženja				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta s procesima koji su se odrazili i na područje susjednih zemalja i današnje Bosne i Hercegovine od početka upotrebe željeza. Predmet detaljnije razrađuje problem Ilira – nosilaca metalnih kultura na širem balkanskom prostoru.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> – biti upoznat sa najvažnijim kulturnim pojavama željeznog doba na području Bosne i Hercegovine i zapadnog Balkana – znati opisati različite teorije porijekla željeznodobnih populacija zapadnog Balkana – znati osnovni tok razvoja metalurgije željeznog doba na zapadnom Balkanu – moći opisati osnovne karakteristike duhovne i sepulkralne kulture željeznog doba na području zapadnog Balkana 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanja studenata s tematikom i literaturom. Upoznavanje sa prahistorijskom geografijom Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja, te kulturnih prilika pred početak željeznog doba.
2.	Liburnska kulturna grupa
3.	Japodska kulturna grupa
4.	Srednjodalmatinska kulturna grupa
5.	Daljska kulturna grupa
6.	Bosutska kulturna grupa
7.	Sremska kulturna grupa
8.	Provjera znanja studenata
9.	Kulturna grupa Martijanec-Kaptol
10.	Kulturna grupa Donja Dolina – Sanski Most
11.	Glasinačka kulturna grupa željeznog doba.
12.	Srednjobosanska kulturna grupa.
13.	Kneževski grobovi željeznog doba Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja
14.	Različiti oblici materijalne i duhovne kulture u željeznom dobu Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja
15.	Keltski uticaji na području Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="504 701 1490 920"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td></td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Babić S., Poglavarstvo i polis; Starije gvozdeno doba centralnog Balkana i grčki svet, Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, Posebna izdanja 81, Beograd, 2004. 2. Balen-Letunić D. (Ed.), Ratnici na razmeđu istoka i zapada, starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj, Zagreb, 2004. 3. Benac, A., „Neki etnički problemi prethistorijskih stanovnika Bosne i 																				

	<p>Hercegovine”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., VIII (1953).</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”. U: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, JAZU, Zagreb, 1967. 5. Benac, A., Čović, B., Glasinac I (1956), II (1957). 6. Čović, B. (Ed.), Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988. 7. Ćuknić M. i Jovanović B., Ilirska kneževska nekropola u Atenici, Čačak 1966. 8. Garašanin M., Praistorija Srbije, Tom II, Beograd, 1973. 9. Lisičar P., Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu, Skopje, 1951. 10. Palavestra A., Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu, Srpska Akademija Nauka i Umetnosti, Balkanološki institut, Beograd, 1984. 11. Praistorija jugoslavenskih zemalja, knjiga V, Sarajevo, 1987. 12. Sokolovska V., Etničkite nositelji na trebeniškata nekropola, Skopje, 1997
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Čović, B., „Praistorijsko rudarstvo i metalurgija u Bosni i Hercegovini”. U: Godišnjak, XXII (2), Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1983. 2. Čović, B., Od Butmira do Ilira, Sarajevo, 1976. 3. Marić, Z., „Donja Dolina”, U: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XIX (1964). 4. Radimski, V., „Prehistorička sojenica kod Ripača blizu Bišća”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo, V (1893). 5. Stošić J. P. (Hrsg.), Antički Grci na tlu Hrvatske, Zagreb, 2010. 6. Vasić R., KulturnegrupestarijeggvozdenogdobauJugoslaviji, Beograd 1973.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološka teorija				
Šifra/kod	FIL ARH 433	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 5; druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	II	Semestar	Ijetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Srijeda: 12 – 15 h Petak: 11 – 13 h	
Saradnik	Ime i prezime	as. Elma Hantalašević, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: elma.hantalasevic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 11 – 14 h Utorak: 10 – 12 h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 1; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet analizira razvoj arheološke misli kroz historiju arheološke znanosti. Obuhvaćene su različite arheološke paradigme od vremena renesansnih antikvara, znanstvenika XIX stoljeća i Kulturkreis arheološke škole do pojave New Archaeology početkom druge polovine XX stoljeća koja se razvila u najnoviji postprocesualni diskurs.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa različitim teorijskim diskursima i problemima interpretacije u arheološkoj znanosti.				
Ishodi učenja	Student će: – dobiti potrebna znanja o osnovnim principima teorijske arheologije, – biti upoznat sa najutjecajnijim teorijskim arheolozima – poznavati osnove svih pravaca teorijske arheologije – kritički razmišljati				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod: definicije nauke i teorije
2.	Percepcije prošlosti u antičkom svijetu
3.	Srednji vijek
4.	Humanizam i renesansa
5.	Prosvjetiteljstvo
6.	Antikvarizam i romantizam
7.	Difuzionizam
8.	Provjera znanja studenata
9.	Kulturno-historijska arheologija
10.	Procesualna arheologija
11.	Pozitivizam i funkcionalizam
12.	Postprocesualna arheologija
13.	Arheologija u 21. stoljeću
14.	Usmeno prikazivanje rezultata naučnog rada. Odbrana rada. Odbrana teze. Krićke primjedbe.
15.	Procjena naućnoistraćivaćkog rada: ocjena eseja, ocjena seminarskog ili diplomskog rada, ocjena teze.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="504 667 1490 958"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Izrada seminarskog rada na određenu temu</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td></td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Izrada seminarskog rada na određenu temu	10	10	3.	Parcijalna provjera znanja	30	30	4.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																						
2.	Izrada seminarskog rada na određenu temu	10	10																						
3.	Parcijalna provjera znanja	30	30																						
4.	Završna provjera znanja	50	50																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
<p>Literatura</p>	<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diaz-Andreu, M., A World History of Nineteenth –Century Archaeology, Nationalism, Colonialism and the Past, Oxford, 2007. 2. Dyson, S. I., In Pursuit of Ancient Past, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and Twentieth Centuries, New Haven & London, 2006. 3. Fahlander, F. (ed.), Oestigaard, T. (Ed.), Material Culture and Other Things, Post-disciplinary Studies in the 21st Century, Vällingby, 2004. 																								

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Geertz, C., <i>The Interpretation of Cultures</i>, New York, 1973. 5. Hodder, I., Hutson, Scott, <i>Reading the Past, Current Approaches to Interpretation in Archaeology</i>, Cambridge, 2003. 6. Hodder, I., <i>Theory and Practice in Archaeology</i>, London, 2005. 7. Klejn L. S., <i>Arheološka tipologija</i>, Ljubljana, 1988. 8. Roberts, B. W. (Ed.), Linden, M. V. (Ed.), <i>Investigating Archaeological Cultures, Material Culture, Variability, and Transmission</i>, Springer New York, Dordrecht, Heidelberg, London, 2011. 9. Shennan, S. (Ed.), <i>Archaeological Approaches to Cultural Identity</i>, London, 1994. 10. Trigger, B. G., <i>A History of Archaeological Thought</i>, Cambridge, 1989.
	<p>Dodatna i preporučena literature:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Insoll, T., (Ed.), <i>The Archaeology of Identities</i>, New York, 2007. 2. Jones, A., <i>Archaeological Theory and Scientific Practice</i>, Cambridge, 2002. 3. Jones, S., <i>The Archaeology of Ethnicity, Constructing identities in the past and present</i>, London, 1997. 4. Klejn L. S., <i>Arheološka tipologija</i>, Ljubljana, 1988. 5. Renfrew, C. (Ed.), Bahn, P. (Ed.), <i>Archaeology, The Key Concepts</i>, London and New York, 2005. 6. Renfrew, C. (Ed.), Scarre, C. (Ed.), <i>Cognition and Material Culture: The Archaeology of Symbolic Storage</i>, Cambridge, 1998. 7. Sklenar, K., <i>Archaeology in Central Europe: the First 500 Years</i>, New York, 1983. 8. Steward J. H., <i>Teorija kulturne promene, metodologija višelinjske evolucije</i>, Beograd, 1981.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum 2				
Šifra/kod	FIL ARH 433	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 4; druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Srijeda: 12 – 15 h Petak: 11 – 13 h	
Saradnik	Ime i prezime	as. Elma Hantalašević, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: elma.hantalasevic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 11 – 14 h Utorak: 10 – 12 h	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 0; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 0; seminar 0; vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, muzeju ili fakultetu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prethistorijskog (brončano i željezno doba) sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenih perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz brončanog i željeznog doba.				
Ishodi učenja	Student će: – znati koja osnove terenskog arheološkog rada				

	<ul style="list-style-type: none"> – znati osnove obrade materijala na terenu – prepoznati arheološki materijal na terenu prilikom iskopavanja – moći bilježiti arheološki materijal prilikom iskopavanja – moći da efikasno izvrši rangiranje važnosti arheološkog materijala koje je predmetom naučnih istraživanja – moći da prepozna u kojim situacijama je potrebno se konsultovati sa predstavnicima drugih naučnih disciplina (geolozi, doktori, metalurzi, i sl.)
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod: Osnove terenskog arheološkog istraživanja.
2.	Nastanak arheoloških nalazišta
3.	Razvoj tehnika iskopavanja
4.	Istraživanja koja prethode iskopavanju
5.	Proces iskopavanja - metode
6.	Proces iskopavanja – alat
7.	Iskopavanja sitnih i krhkih nalaza
8.	Provjera znanja studenata
9.	Iskopavanja vodom natopljenih nalaza i grobova
10.	Zaštitna iskopavanja
11.	Prepoznavanje i bilježenje ostataka
12.	Arheološka dokumentacija - I
13.	Arheološka dokumentacija - II
14.	Arheološka fotografija
15.	Interpretacija podataka

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="504 1003 1489 1229"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena ili pismena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p>																				

	<p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 3. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001. 6. Srejović D., Arheološki leksikon, Beograd 1997 7. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988.
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija ranog srednjeg vijeka				
Šifra/kod	FIL ARH 270	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Krešimir Filipec			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: Telefon:033-253-251	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 ; seminar 0 ;		vježbe 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s razdobljem koje je uslijedilo s krizom Rimskog carstva, što je konačno dovelo do njegovog nestanka. Posebna je pažnja posvećena sagledavanju problema etničkih struktura barbarskih plemena koja su preplavila Evropu i njihovom praćenju preko materijalne građe, posebno preko grobnih sadržaja. Najezda barbarskih plemena na prostor Ilirika. Dolazak Avara i Slavena na Balkan, njihova materijalna kultura i konačno profiliranje ranosrednjovjekovnih kulturnih i političkih zajednica.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta s osnovnim pojmovima iz materijalne kulture ranog srednjeg vijeka, s tipovima oružja, nakita, oruđa i graditeljstva. Također, cilj je studenta upoznati i sa arheološkom baštinom barbarskih naroda na prostorima Podunavlja, Italije i Balkanskog poluotoka. Posebna je pažnja posvećena prilikama u Bosni i Hercegovini u tom razdoblju.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnove materijalne kulture ranog srednjeg vijeka - Student će usvojiti osnovne metode rada u okviru arheologije ranog srednjeg vijeka 				

- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom srednjovjekovnog

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u problematiku arheologije ranog srednjeg vijeka
2.	Velika seoba naroda
3.	Goti u Panoniji
4.	Gepidi u Panoniji
5.	Tehnike i stilovi V stoljeća
6.	Langobardi u Panoniji i Italiji
7.	Kraj merovniškog vremena
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Slavenska etnogeneza u svjetlu pisanih izvora
10.	Prodor Slavena prema zapadu
11.	Prodor Slavena prema Rimskom carstvu
12.	Avari
13.	Slaveni na Balkanu
14.	Karolinzi
15.	Arheologija ranosrednjovjekovnih grobalja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 625 1437 989"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., <i>Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja</i>, Zemun, 1962.. 2. Kovačević, J., <i>Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti</i>, Novi Sad, 1960. 3. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1977. 4. <i>Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini</i>, Novi Sad, 1978. 5. Uglešić, A., <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar, 1996. 6. Vinski, Z., „<i>Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine</i>”, u: <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3. s, 5, Zagreb, 1971. 7. Vinski, Z., „<i>Epoha seobe naroda</i>”, u: <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar, 1986. 8. Miletić N. <i>Ranoslovensko doba</i>, «Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast», Veselin Masleša, Sarajevo 1984, 375-434. 9. Miletić N. <i>Rani srednji vijek u arheološkim istraživanjima na području sjeverozapadne Bosne</i>, «Zbornik Arheološkog društva Bosne i Hercegovone I», Sarajevo 1983, 217-224. 10. Miletić N. <i>Rani srednji vijek (arheološko-istorijski osvrt)</i>, AL BiH, Tom I, Sarajevo 1988., 41-43. 11. Sedov, V. V., <i>Sloveni u dakekoj prošlosti</i>, Novi Sad, 2012. 12. Sedov, V.V., <i>Sloveni u ranom srednjem veku</i>, Novi Sad, 2013.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Curta, Florin: <i>Southeastern Europe in the Middle Age : 500-1250</i>, Cambridge University Press 2006. 2. Mrkobrad, Dušan: <i>Arheološki nalazi seobe naroda u Jugoslaviji</i>, Beograd 1980.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum IV				
Šifra/kod	FIL ARH 232	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-158	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu antičkog sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenog perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz antičkog perioda.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke - Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije 				

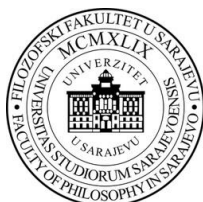
- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom antičkog perioda

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Arheološka dokumentacija I
2.	Arheološka dokumentacija II
3.	Metode iskopavanja
4.	Arheološka stratigrafija I
5.	Arheološka stratigrafija II
6.	Terenska nastava
7.	Metode datiranja.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Materijalna kultura antike I
10.	Materijalna kultura antike II
11.	Materijalna kultura antike na prostoru BiH I
12.	Materijalna kultura antike na prostoru BiH II
13.	Terenska nastava
14.	Terenska nastava
15.	Terenska nastava
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">R. br.</th> <th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 15%;">Broj bodova</th> <th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Busuladžić, Adnan: Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2010. 2. Busuladžić, Adnan: Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2008. 3. Busuladžić, Adnan: Rimske vile u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 2011. 4. Busuladžić, Adnan: Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2014. 5. Busuladžić, Adnan: Tragovi antičkog teatra, muzike, gladijatorskih borbi i takmičenja iz arheoloških zbirki u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 2017. 6. Barker P., Tehnike arheoloških iskopavanja, Split 2000. 7. Cambi, Nenad: Antika, Zagreb 2002. 8. Paškvalin, Veljko: Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2012. 9. Barker, Filip: Tehnike arheološkog iskopavanja, Split 2000. 10. Renfrew & Bah: Archaeology – theories, methods, practice, (više izdanja)
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001
Napomene	<p>Terenska nastava se obavlja na arheološkim lokalitetima u BiH na kojima se provode arheološka iskopavanja. Ukoliko nije moguće organizirati terensku nastavu, ista će se obavljati na fakultetu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija osmanskog perioda u Bosni i Hercegovini				
Šifra/kod	FIL ARH 303	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Čazim Hadžimejlić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: Telefon:033-253-251	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 seminar 1		vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studente s pregledom historije i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku – području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmet dalje upoznaje studente s najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim				

	nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio Bosnu i Hercegovinu za vrijeme osmanske vladavine. Također, cilj je i upoznati studenta s remek-djelima islamskoga graditeljstva i umjetničkog stvaralaštva na Području Bosne Hercegovine.
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnove materijalne kulture islamskog svijeta na području današnje BiH - Student će usvojiti osnovne metode rada islamske arheologije - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom i utjecajem islamskog svijeta na srednjovjekovnu evropsku kulturu

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Osnovni postulati islamskog učenja
2.	Nastanak, razvoj i širenje Osmanskog carstva
3.	Osmansko carstvo na području Evrope
4.	BiH u okviru Osmanskog carstva I
5.	BiH u okviru Osmanskog carstva II
6.	Arhitektura osmanskog perioda u BiH I
7.	Arhitektura osmanskog peorioda u BiH II
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Arheološka istraživanja objekata islamske kulture na području BiH I
10.	Arheološka istraživanja objekata islamske kulture na području BiH II
11.	Arheološki materijal Osmanskog perioda napodručju BiH I
12.	Arheološki materijal Osmanskog perioda napodručju BiH II
13.	Stručni izlet
14.	Sepulkralna kultura i obilježja islamske provencijencije na tlu BiH

15.	Islamska epigrafika
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 909 1435 1276"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p>																																				

	<p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mujezinović M., <i>Islamska epigrafika u Bosni i Hercegovini I-III</i>, Sarajevo 1998. 2. Kreševljaković H., <i>Hanovi i Karavansaraji u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 1957. 3. Kreševljaković H., <i>Hamami (javna kupatila) u Bosni i Hercegovini 1462.-1916</i>, Beograd 1937. 4. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških iskopavanja vjerskog i obrazovnog kompleksa Kalin hadži-Alije u Sarajevu</i>, GZM, Sarajevo 2012, 251-292 5. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških istraživanja na lokalitetu Atmejdan u Sarajevu (2004-2008)</i>, GZM, Sarajevo 2010, 363-424 6. Grupa autora : <i>Firduz-begov hamam : revitalizacija arheološkog lokaliteta</i>, Sarajevo 2012. 7. Redžić, H., <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>, Sarajevo 1983. 8. Zukić, K., <i>Islamska arhitektura, slikarstvo i primijenjene umjetnosti I i II</i>, Zenica 2001. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Husedžinović S., <i>Dokumenti opstanka</i>, Zenica 2005. 2. Babić M., <i>Keramika otomanskog perioda (15-19. v.) i metodologija njene interpretacije : urađena po iskopavanjima na Beogradskoj tvrđavi i Sremskoj Mitrovici, do 1986</i>, Banjaluka 2009,
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum VI				
Šifra/kod	FIL ARH 336	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teoretskog i praktičnog. U teoretskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu srednjovjekovnog sadržaja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teoretsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz srednjeg vijeka.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke - Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije 				

- Student će se upoznati sa arheološkim materijalom srednjovjekovnog perioda

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Metode iskopavanja
2.	Metode iskopavanja u srednjovjekovnoj arheologiji I
3.	Metode iskopavanja u srednjovjekovnoj arheologiji II
4.	Terenska nastava
5.	Terenska nastava
6.	Arheološka stratigrafija i metode datiranja
7.	Terenska nastava
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Praktična nastava- keramika srednjovjekovnog doba u BiH
10.	Praktična nastava- oružje srednjovjekovnog doba u BiH I
11.	Praktična nastava- oružje srednjovjekovnog doba u BiH II
12.	Praktična nastava- nakit srednjovjekovnog doba u BiH I.
13.	Praktična nastava- nakit srednjovjekovnog doba u BiH II.
14.	Praktična nastava- pisani spomenici srednjovjekovnog doba u BiH.
15.	Terenska nastava
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 577 1437 945"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sijarić M., Hladno oružje iz Bosne i Hercegovine u arheologiji razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, Sarajevo 2014. 2. Odabrani članci iz Glasnika Zemaljskog muzeja 3. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989. 6. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999. 3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.4. 4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001
Napomene	<p>Terenska nastava se obavlja na arheološkim lokalitetima u BiH na kojima se provode arheološka iskopavanja. Ukoliko nije moguće organizirati terensku nastavu, ista će se obavljati na fakultetu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Stećci				
Šifra/kod	FIL ARH 380	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 seminar _____; vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta sa sepulkralnim spomenicima srednjeovjekovne bosanske države - stećcima. Historijat njihovog izučavanja. Nastanak, razvoj i njihov značaj. Likovni i tekstualni sadržaj i njihove poruke. Pismo kojim su tekstovi pisani i njegovo poznavanje. Topografija nekropola i briga za njihovo očuvanje				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet ima cilj da se student upozna s ovom kategorijom spomenika srednjovjekovne Bosne kao njamonumentalnijim nadagrobnim kamenim spomencima srednjovjekovne Evrope.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će se upoznati sa stećcima kao sepulkralnom materijalnom paštinom - Student će usvojiti osnovne metode proučavanja stećaka - Student će biti osposobljen za samostalan rad u struci 				

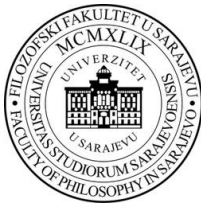
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Historiografija o stećcima.
2.	Stećci i nacionalne historiografije.
3.	Evolucija oblika.
4.	Figuralne kompozicije.
5.	Estetika i simbolizam umjetnosti stećaka.
6.	Epitafi.
7.	Kontekstualizacija natpisa na stećcima.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Individualizacija i humanizacija smrti.
10.	Nekropole stećaka – monumentalnost smrti.
11.	Porodične nekropole.
12.	Rasprostranjenost nekropola.
13.	Bosanska škola smrti.
14.	Interkonfesionalnost stećaka.
15.	Reformacija i konceptualna izmjena strategije smrti.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">R. br.</th> <th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 15%;">Broj bodova</th> <th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Lovrenović, <i>Stećci: Bosansko i Humsko mramorje srednjeg vijeka</i>, Rabic, Sarajevo 2009 2. Š. Bešlagić, <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo 1971. 3. Š. Bešlagić, <i>Stećci. Kataloško-topografski pregled</i>, Sarajevo 1971 4. E. Zečević, <i>Mramorje: stećci zapadne Srbije</i>, Beograd 2005. 5. M. Wenzel, <i>Ukrasni motivi na stećcima</i>, Sarajevo 1965. 6. <i>Stećci : Galerija Klovićevi dvori</i>, Zagreb, 4. rujna - 2. studenoga 2008 (katalog izložbe)
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Š. Bešlagić, <i>Neki najnoviji rezultati istraživanja stećaka, Radovi III, simpozijum "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", izdanja muzeja grada Zenice</i>, Zenica 1973. 2. A. Benac, <i>Stećci</i>, Beograd 1962. 3. A. Benac, <i>Radimlja</i>, Sarajevo 1950. 4. Milošević, Ante, <i>Stećci i Vlasi : stećci i vlaške migracije 14. i 15. stoljeća u Dalmaciji i jugozapadnoj Bosni</i>, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Split 1991
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

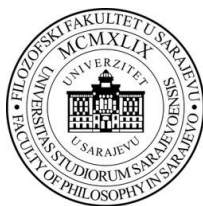
Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija i stećci				
Šifra/kod	FIL ARH 434	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 seminar _____; vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta sa arheološkom dimenzijom srednjovjekovnih nadgrobni spomenika – stećaka. Grobovi ispod stećaka su znatno manje proučavani od samih spomenika iako u sebi kriju mnogo podataka važnih za rješavanje ovog interesantnog srednjovjekovnog fenomena. Kroz kolegij ssagledati istražene grobove-nekropole, proučavati nadgrobne konstrukcije u grobovima kao i sagledati nalaze i priloge koji su do sada pronađeni u istim.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet ima cilj da se sudent upozna sa proučavanjem “pozdemne” dimenzije stećaka koja po važnosti nimalo ne zaostaje za samim stećcima.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će se upoznati sa stećcima kao sepulkralnom materijalnom baštinom - Student će steći pregled istraženih grobova ispod stećaka - Student će biti osposobljen za samostalan rad u struci 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodno predavanje: O stećcima
2.	Historijat istraživanja grobova ispod stećaka I
3.	Historijat istraživanja grobova ispod stećaka II
4.	Pregled istraženih nekropola
5.	Grobne konstrukcije I
6.	Grobne konstrukcije II
7.	Sredonjobosanski sarkofazi kasnog srednjeg vijeka
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nalazi u grobovima ispod stećaka I
10.	Nalazi u grobovima ispod stećaka II
11.	Grborezi i Mistihalj
12.	Arnautovići, Čipuljići i Pavlovac
13.	Kopošići, Divičani, Zgošća
14.	Ostale istražene nekropole na području BiH
15.	Savremeni tokovi u proučavanju grobova ispod stećaka
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">R. br.</th> <th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 15%;">Broj bodova</th> <th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bešliagić, Šefik: <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo 1971. 2. Bešliagić, Šefik: <i>Grborezi : srednjovjekovna nekropola</i>, Zavod za zaštitu spomenika kulture, Sarajevo 1964 3. Anđelić, Pavao: <i>Krunidbena i grobna crkva bosanskih vladara u Milima (Arnautovićima) kod Visokog</i>, GZM, Sarajevo 1980,183-247 4. Bujak, Edin: <i>Arheološka istraživanja srednjovjekovnih nekropola u Kopošićima kod Ilijaša i Divičanima kod Jajca, te popis stećaka na području Hadžića</i>, Radovi Filozofskog fakulteta, Sarajevo 2016, 87-97 5. Žeravica, Lidija, <i>Grobovi ispod stećaka na Pavlovcu kod Sarajeva</i>, GZM, Sarajevo 1982, 179-205 6. Miletić, Nada: <i>Nekropola u selu Mihaljevićima kod Rajlovca</i>, GZM, Sarajevo 1956, 9-39 7. Miletić, Nada: <i>Grudine, Čipuljić, Bugojno - srednjovekovna nekropola</i>, Arheološki pregled 8, Beograd 1966, 159 + radovi iz ostalih A. Pregleda 8. Fekeža-Martinović, Lidija: <i>Pregled arheoloških istraživanja 2010. i 2012. god. na lokalitetu Crkvina (Grčko groblje) u Zgošći, 19.07. – 13.08.2010. god. i 04.10. – 30.10.2012. god</i>, Naše starine br. XXIII, Sarajevo 2014, 27-65 9. Vego, Marko: <i>Nadgrobnni spomenici porodice Sankovića u Biskupu kod Konjica</i> , GZM, Sarajevo 1957, 127-141 10. Fekeža-Martinović, Lidija: <i>Arheološka iskopavanja srednjovjekovnog groblja na Glavici u Han Bili kod Travnika</i>, Godišnjak CBI, Sarajevo 2015, 267-287
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Benac, Alojz: <i>Radimlja</i>, Sarajevo 1950. 2. Milošević, Ante, <i>Stećci i Vlasi : stećci i vlaške migracije 14. i 15. stoljeća u Dalmaciji i jugozapadnoj Bosni</i>, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Split 1991 3. Miletić, Nada: <i>Nekropola u selu Mihaljevićima kod Rajlovca (Rezultati naknadnih iskopavanja)</i>, GZM, Sarajevo 1960-1961, 249-257 4. Miletić, Nada: <i>Izvještaj o iskopavanjima srednjovekovnih nekropola u Buškom blatu</i>, GZM, Sarajevo 1982, 123-177
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija razvijenog srednjeg vijeka i osmanskog perioda BiH				
Šifra/kod	FIL ARH 134	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	I	Semestar	II	Ak. godina	2018/2019
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-158	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _2_; seminar __1__; vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovama arheologije kasnog srednjeg vijeka i osmanskog perioda BiH. Riječ je o dva perioda kojise nastavljaju jedan na drugi pa se u arheološkom materijalu nalazi dosta poveznica. U praktičnom dijelu planiran je obilazak nekoliko kasnosrednjovjekovnih i osmanskih lokaliteta na području BiH – prvenstveno utvrđenih gradova i kula.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje o spomenicima kasnog srednjeg vijeka i osmanskog perioda BiH te problematikom arheoloških istraživanja istih.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kasnog srednjeg vijeka na području BiH - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije osmanskog perioda BiH - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom kasnog srednjeg vijeka i osmanskog perioda na području BiH 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Historijat arheoloških istraživanja kasnosrednjovjekovnog perioda na području BiH
2.	
3.	Historijat arheoloških istraživanja osmanskodobnog perioda na području BiH
4.	
5.	Arheološka istraživanja kasnosrednjovjekovnih gradova na području BiH I
6.	
7.	Arheološka istraživanja kasnosrednjovjekovnih gradova na području BiH II
8.	
9.	Arheološka istraživanja grobalja kasnog srednjeg vijeka na području BiH I
10.	
11.	Arheološka istraživanja grobalja kasnog srednjeg vijeka na području BiH II
12.	
13.	Tipologija osmanskodobnih nišana na tlu BiH
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Arheološki materijal kasnog srednjeg vijeka na tlu BiH I
18.	
19.	Arheološki materijal kasnog srednjeg vijeka na tlu BiH II
20.	
21.	Arheološki materijal kasnog srednjeg vijeka na tlu BiH III
22.	
23.	Arheološki materijal osmanskog perioda na tlu BiH I
24.	
25.	Arheološki materijal osmanskog perioda na tlu BiH II
26.	
27.	Stručni izlet
28.	
29.	Stručna posjeta muzejskoj instituciji
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 640 1437 1008"><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Redžić, Husref: <i>Srednjovjekovni gradovi u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo (više izdanja) 2. Grupa autora: <i>Stari gradovi Bosne i Hercegovine</i>, ICOMOS, Sarajevo 2012. 3. Anđelić, Pavao: <i>Bobovac i Kraljeva Sutjeska, stolna mjesta bosanskih vladara u XIV i XV stoljeću</i>, Sarajevo Publishing, Biblioteka Kulturno naslijeđe, Sarajevo 2004. 4. Anđelić, Pavao: <i>Izveštaj o probnom iskopavanju na srednjovjekovnom gradu Borču</i>, GZM 17, Sarajevo 1962, 159-164 5. Anđelić, Pavao: <i>Doba srednjovjekovne bosanske države</i>, Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast, Veselin Masleša, Sarajevo 1984, 435-587 6. Anđelić, Pavao: <i>Krunidbena i grobna crkva bosanskih vladara u Milima (Arnautovićima) kod Visokog</i>, GZM 34 (1979), Sarajevo 1980., 183-247 7. Vego, Marko: <i>Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine I-IV</i>, Zemaski muzej, Sarajevo 8. Vego, Marko: <i>Naselja srednjovekovne bosanske države</i>, Sarajevo 1957 9. Mujezinović, Mehmed: <i>Islamska eoigrafika u BiH</i>, I-III, Sarajevo 10. Kreševljaković, Hamdija: <i>Izabrana djela</i>, Sarajevo 1991. 11. Ostali radovi vezani uz tematiju iz Glasnika Zemaljskog muzeja, Godišnjaka CBI i Naših starina
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anđelić, Pavao: <i>Pogled na franjevačko graditeljstvo XIV i XV vijeka</i>, "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", Radovi III, Zenica 1973, 201-206 2. Anđelić, Pavao: <i>Ruševine srednjovjekovne crkve u Varošišću kod Vranduka</i>, "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", Radovi III, Zenica 1973, 453-469 3. Kovačević-Kojić Desanka: <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Veselin Masleša, Sarajevo 1978 4. Anđelić, Pavao: <i>Vladarski i vlastelinski dvorovi u srednjovjekovnoj bosanskoj državi</i> (priredio Tonči Grbelja), HM IV/17, Sarajevo 2000, 149-156
Napomene	

